

POST KEYNESGİL OKUL: OLUŐUMU VE TEMEL ÖZELLİKLERİ

The Emergence and The Basis Of Post Keynesian School

Yrd. Doç.Dr. Filiz SANAL ÇEVİK

Kocaeli Üniversitesi Gebze Meslek Yüksek Okulu

Yrd. Doç.Dr. Oğuz BAL

Kocaeli Üniversitesi Gebze Meslek Yüksek Okulu

ÖZET

1980'lerden itibaren giderek güçlenen Post Keynesgil okulun temelleri, 1950'lerin başında Keynesgil ve Neo Klasik iktisatçıları uzlaşma noktasına götüren Neo Klasik Sentez'e kadar uzanır. Post Keynesgil okulun dayandığı temel nokta; ekonomilerin uzun dönemde dahi kendiliğinden tam istihdam dengesine ulaşamayacağı, genel durumun eksik istihdam dengesi olduğu fikridir. Post Keynesgiller homojen bir grup olmamakla birlikte tümü dengesizlik, Keynesgil belirsizlik, istikrarsız yatırım fonksiyonu, paranın ve sözleşmelerin önemi, para arzının endojenliği, ekonomik ve politik kurumların, gelir dağılımının önemi ilkeleri etrafında birleşirler ve devletin hem kısa hem de uzun dönemde ekonomiye müdahalesinin gerekli olduğuna inanırlar. Post Keynesgil grup içinde para ve maliye politikalarının etkinliği konusunda farklı görüşlere sahip gruplar mevcuttur. Nicholas Kaldor ve Basil Moore gibi bazıları işsizliğin tek başına para politikası ile azaltılamayacağına inanırlarken, Hyman Minsky ve Paul Davidson ise para politikasını işsizliği azaltmanın etkin bir aracı olarak görürler. Maliye politikasının gelir blşmn etkileme açısından etkin, ancak yetersiz olduğunu kabul ederler, geleneksel para ve maliye politikaları yanında gelirler politikasını da önerirler.

Anahtar Kelimeler: Eksik istihdam dengesi, Keynesgil belirsizlik, İstikrarsız yatırım fonksiyonu, Paranın ve szleşmelerin nemi, Endojen para arzı, Ekonomik ve politik kurumların nemi.

ABSTRACT

The basis of Post Keynesian school that became strong more and more in the 1980s goes as far as Neo Classical Synthesis that reconciled the Keynesians and Neo Classical economists in the begin of 1950s. The most important base of Post Keynesian view is; economies wouldn't come to full employment equilibrium automatically even in the long run and the general situation is less-than-full-employment equilibrium. Post Keynesian economists aren't homogeneous group but all of them combine with around the principles that disequilibrium, Keynesian uncertainty, unstable investment function, the important of Money and contracts, endogenous money supply, the important of economic and political institutions and distribution of wealth, historical time. All of Post Keynesians believe that government intervention to economy is necessary both in the long run and in the short run. There are some groups have different view about the effectiveness of fiscal and monetary

policies in Post Keynesian school. Hyman Minsky and Paul Davidson believe that unemployment can reduced by using only monetary policies, but according to Nicholas Kaldor and Basil Moore unemployment can't reduced by this way. Post Keynesians agree that fiscal policies are effective over income distribution but this policies area inadequate. So they recommend income policies with traditional fiscal and monetary policies.

Key words: *Less-thanfull-employment equilibrium, Keynesian uncertainty, Unstable investment function, the important of Money and contracts, endogenous Money supply, the important of economic and political institutions.*

1.GİRİŐ

1980 ve 1990'lı yıllar boyunca iŐsizliĐin Avrupa'da kalıcı bir hal alması, 1970'li yıllarda gözden düşen Keynesgil teori ve politikaya olan güveni arttırdı. 1980'lerin sonundan itibaren bir Keynesgil Rönesans'tan bahsedilmeye başlandı (Snowdon ve diğerleri, 1996: 286). Bu süreçte Yeni Keynesgil ve Post Keynesgil akımlar Klasik görüŐe bağlı okullar karŐısında seslerini daha güçlü duyurmaya başladılar.

Çalışmamızın ilk bölümünde Post Keynesgil okul Neo Klasik Sentez'den resmi bir nitelik kazandığı 1978'e kadar olan dönemde tarihsel bir yaklaŐımla ele alınmaktadır. İkinci bölümde ise heterojen bir grup olan Post Keynesgilleri ortak bir çatı altında birleŐtiren ve bu okulu diğer belli baŐlı makro ekonomik okullardan ayıran temel özellikler verilmekte, son bölümde ise bu temeller çerçevesinde önerilen politikalar ayrıntıya girilmeden sunulmaktadır.

2.POST KEYNESGİL OKULUN OLUŐUMU

Post Keynesgil okul 1940'ların sonu, 1950'lerin başında Keynesgil ve Klasik iktisatçılar uzlaŐma noktasına götüren ve bir çeŐit ateŐkes olarak nitelenen Neo Klasik Sentez'e tepki olarak doğdu. Neo Klasik Sentez'i kabul eden J. R. Hicks, James Meade, Paul Samuelson, James Tobin, Franco Modigliani, Robert Solow gibi ünlü Keynesgil iktisatçılar uzun dönemde ekonominin kendiliğinden tam istihdam dengesine ulaŐacağına ancak, eksik istihdam dengesinin sık karŐılaŐılan genel bir durum olduğuna ve Keynesgil iktisat politikaları yoluyla önlenmesi gerektiğine inanmaktaydılar.

Keynes'in İngiltere'deki takipçileri ve çoğu öğrencisi olan Richard Kahn, Joan Robinson, Nicholas Kaldor, Sir Roy Harrod, M. Kalecki, G. L. S. Shackle gibi önemli isimlerin başı çektiği bir diğer grup iktisatçı ise, Amerika'da Keynes'in teorisinin matematiksel bir özeti olarak sunulan IS-LM analizinin ve Neo Klasik Sentez'in Keynes'in fikirleriyle uyuŐmadıĐını iddia ederek Post Keynesgil okulun temellerini attılar. Bu iktisatçılar uzun dönem otomatik tam istihdam dengesinin asla Keynes'in fikirleriyle baĐdaŐmayacağı görüşü etrafında birleŐiyorlardı. Hatta Joan Robinson uzun dönemde otomatik tam istihdam dengesinin varlığına inanan Neo Klasik Sentezci Keynesgilleri aŐaĐılayıcı bir terim olan '**gayri meŐru Keynescilik**' (**Bastardized Keynesianism**) terimiyle nitelendiriyordu (Robinson, 1962: 691). Robinson'a (Robinson, 1980: 121) göre;

“Genel Teori'nin temel noktası ekonomide eksik istihdam dengesinin geçerli bir durum olabileceğini göstermek, yaşanan zamanın özelliğini anlayabilmek, dnle bugün arasındaki farkı kavrayarak geçmişin değiştirilemez ve geleceğin bilinemez olduğunu anlamaktır. Bu erevede Keynes, geleceğin belirsiz olduğu bir ekonomide paranın nasıl bir gereklilik olduğunu ve gerçek ekonomilerin çalışmasında finansal kurumların ve paranın görevlerinin neler olduğunu açıklar. Keynes'in teorisindeki bu basit nokta savaştan sonra değerlendirilmedi, Keynes'in tezi bütünüyle uykuya yatırıldı, havasızlıktan boğuldu ve Ortodoks denge teorisi bir kez daha tahta çıkarıldı.”

Neo Klasik Sentez'i red eden, eksik istihdam dengesinin gerek kısa gerekse uzun dönemde geçerli genel durum olduğuna inanan bu iktisatçılar, kendilerini Keynes'in fikirlerine bağlı kaldıklarını ifade etmek açısından 'Ortodoks Keynesgiller' (*Orthodox Keynesians*) veya 'Köktenci Keynesgiller' (*Fundamentalist Keynesians*) olarak nitelendirdiler. Bu grubun daha geçen kuşak uzantısı 1980'li yıllarda Post Keynesgil Okulu oluşturdu.

Post Keynesgil okulun gelişmesinde Keynes'in, paralı bir ekonomide yatırımları çevreleyen belirsizlikleri vurgulayan parasal bakış açısı, Kalecki'nin yatırım ve tasarrufların blşmsel etkilerini vurguladığı reel sektör analizi iki temel başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Keynes'in parasal bakış açısı Amerika'da Hyman P. Minsky, Paul Davidson, Sidney Weintraub ve İngiltere'de G. L. S. Shackle tarafından glendirilirken, Kalecki'nin reel sektör analizi Cambridge'de daha sonraki çalışmaların ilerlemesine temel teşkil etti. Harrod'un 1930'larda büyüme dinamikleri üzerine yaptığı çalışma, dinamik bir analitik yaklaşım benimseyen Post Keynesgil teorisinin oluşumuna önemli katkılarda bulundu. Nitekim Harrod-Domar modeline kadar olan dönemde ekonomide egemen teori statikti. Harrod ise zaman içinde ekonomik sistemin değişimine neden olan faktörleri tespit edecek ve bu değişimin nedenlerini açıklayacak bir teori geliştirme çabasındaydı. Harrod'un dinamik bir analiz geliştirmede gösterdiği çaba, yaklaşık yirmi yıl sonra Post Keynesgil teorisinin ortaya çıkmasıyla ürün verdi.

Bu temeller üzerinde bir Post Keynesgil literatür 1950'li yılların ortalarından itibaren oluşmaya başladı. Joan Robinson tarafından yazılan *'The Accumulation of Capital'* adlı kitap ve Nicholas Kaldor tarafından yazılan *'Alternative Theories of Distribution'* adlı makale Post Keynesgil literatürün başlangıcında önemli birer adım oldular. Ancak bu iki eser de Cambridge dışındaki ekonomistlerden fazla ilgi görmedi. Robinson bunu ilk eserinde fikirlerini tam olarak açıklayamamış olabileceğine bağlayarak *'Essay in The Theory of Economic Growth'* u yazdı, fakat gösterilen ilgi daha fazla değildi.

İngiltere'de başlayan bu hareket Joan Robinson'un Amerika'daki geçen meslektaşlarıyla mektuplaşmaya başlaması sonucu bu ülkeye de sıçradı. Robinson ile mektup yoluyla fikir alış verişinde bulunan Paul Davidson ve Alfred Eichner sonraki yıllarda Post Keynesgil okulun Amerika'daki öncüleri oldular (Turner, 1989: 185).

Benzer görüşlere sahip bu iktisatıllar 1970'lere kadar genel bir analitik ilke ve işlemler bütünü etrafında birleşmiş değillerdi. 13 Eylül 1978'de '*Journal of Post Keynesian Economics*' isimli derginin yayınlanmaya başlanmasıyla Post Keynesgil okul resmi bir nitelik kazandı. 1980'lerin başından itibaren Neo Klasik Sentez'in gelişmesine katkıları olan önemli isimlerin Post Keynesgil okula geçişleriyle birlikte Post Keynesgiller güçlerini pekiştirmiş oldular. IS-LM analizini geliştirerek hem Neo Klasik sistemin hem de Keynes'in fikirlerini özetleyen ve Neo Klasik Sentez'in gelişmesine önemli katkıları olan J. R. Hicks, 1980'de *Journal of Post Keynesian Economics*'te yayınlanan makalesinde řu itirafta bulundu (Hicks, 1980: 139):

"...IS-LM diyagramıyla özetlediğim Keynes'in biçimsel modeliydi. Oysa Keynes'in Genel Teorisinde ve diğer yazdıklarında benim zetlediğimden çok daha fazlası vardı... IS-LM analizi uluslararası düzeyde geniş kitleler tarafından Keynesgil teorisinin anlaşılması kolay bir zeti olarak kabul edildi. İnkâr edemeyeceğim bir şey, bunda benim sorumluluğumun olmasıdır... Zaman devam ederken bundan memnun olmadığımı gizleyemem..."

Neo Klasik Sentezci okulun önde gelen ismi James Tobin bile 1974'teki řu yazısıyla daha önce yazdıkları için kuşku duyduğunu belirtiyordu (Tobin, 1974: 77):

"Son 25 yılın sentezi kesinlikle Genel Teori'de olmayan bir çok unsur içerir. Belki o Hicksian olarak adlandırılmalıdır, nk Hicks'in IS-LM modelinden türemiştir."

3.POST KEYNESGİL OKULUN TEMELLERİ

Yukarıda isimleri geçen iktisatılların çalışmalarıyla şekillenen, Philip Arestis, Malcolm Sawyer, Victoria Chick, Marc Lavoie, D. Laidler, H. P. Minsky, B.J. Moore, J. A. Kregel gibi yeni kuşak iktisatılların katkılarıyla gelişen Post Keynesgil okul homojen bir grup değildir, çok çeşitli şapkaların asılı olduğu bir portmanto gibidir (Harcourt, 1988: 924). Post Keynesgillerin farklı vurgulara göre farklı yaklaşımlardan bahsetmelerine rağmen tümü Keynesgil belirsizliği, rasyonel beklentiler varsayımının gerçekçi olmadığını, ekonomilerin uzun dönemde dahi tabii işsizlik oranına ynelmeyeceğini kabul ederler. Post Keynesgil okul aşağıdaki temeller üzerine inşa edilmiştir.

3.1.Dengesizlik

Post Keynesgillere göre Neo Klasik Sentezci Keynesgillerin kabul ettiklerinin aksine gerçek ekonomilerde uzun dönemde dahi gözlenen durum dengesizliktir. Joan Robinson'a göre, denge tarihsel bir süreçte incelendiğinde geçmiş ve gelecek bir arada dengeye gelme sürecini etkiler. Dengedeki bir dünyada geçmiş ve gelecek arasında bir fark yoktur. Oysa beklentilerin gerçekleşmediği bir dünyada dengeye yer yoktur, denge sadece analitik bir soyutlamadır ve uzun dönemde dahi söz konusu değildir. Üstelik uzun dönem gelecekteki bir tarih değil, bugünle ilişkilendirilemeyen hayali bir durumdur (Robinson, 1973: 1-11).

Robinson'a göre kısa dönemde dengesizliklerin asıl nedeni; beklentilerin belirsizlik ortamında oluşmasından dolayı tutarlı ve istikrarlı bir yatırım fonksiyonunun olmamasıdır (Gram&Walsh, 1983: 537-550). Uzun dönemde denge, beklentiler gerçekleşmediği taktirde ulaşılması güç olan bir takım kurumsal faktörler (gelir dağılımı, yatırım politikaları, ücret politikaları, mali koşullar gibi) tarafından belirlenir. Uzun dönemde bu faktörlerin bir arada denge için gerekli koşulları gerçekleştirmesi güçtür ve bu koşullar gerçekleşse bile ulaşılan dengenin tam istihdam dengesi olması tamamen tesadüfidir.

3.2.Belirsizlik Ortamı ve Beklentilerin Oluşumu

Keynes Genel Teori'de geleceğin belirsiz olduğunu (uncertainty) ve bu belirsizliğin olasılık hesaplarıyla giderilemeyeceğini ifade eder. Keynes'e göre geçmiş tekrar edilemez, gelecek ise olasılık hesaplarına indirgenemez. Keynes'i takiben Post Keynesgil iktisatçılar da geleceğin belirsizliğini kabul ederler ve rasyonel beklentiler varsayımını gerçeklere aykırı bulurlar (Williams&Findlay, 1986: 33). Onlara göre, gerçek dünyada bireyler geçmiş bilgilerden hareketle geleceğe yönelik tahminler yaparlarken mevcut tüm bilgileri elde edememe güçlüğüyle karşı karşıyadırlar. Yaşanmış tarihsel örneklerden hareketle geleceğin görülebileceğini, ekonomik sürecin tutarlılık ve düzenlilik içinde devam edeceğini varsaymak gerçekçi değildir. Bireylerin herhangi bir seçimlerinin bütün olası sonuçlarını açıkça belirleyebilmeleri ve bütün olası beklentilere ilişkin tercihlerini sıralayabilmeleri çok zordur.

Post Keynesgiller belirsizliğin hakim olduğu ergodic bir dünyada (geçmişin bugünkü ve yarınki olayların seyri hakkında bilgi vermediği bir dünya) beklentilerin heterojen olduğunu kabul ederler. Farklı bireyler geçmiş bilgilerden ve tarihsel piyasa verilerinden hareketle gelecek için güvenilir tahminler yapmak konusunda farklı beceri ve yeteneklere sahiptirler. Beklentilerde yanılma, geleceği doğru tahmin edememe her zaman gerçekleşmesi mümkün bir durumdur.

3.3.Yatırımların nemi ve Değişkenliği

Keynes efektif talep unsurları içinde yatırımlara özel bir önem verir. Ona göre eksik istihdam dengesinin temel nedeni; paralı bir ekonomide geleceğin belirsizliği nedeniyle yatırım seviyesinin tam istihdam noktasına karşılık gelen tasarruf seviyesinin aşağısında kalmasıdır. Yapıldıktan sonra ekonomik koşullara bağlı olarak yatırımları yok etmenin güçlüğü ve belirsizlik ortamında yatırımların karlılığını etkileyen faktörlere yönelik bilginin mkemmelenmemesi yatırım dürtüsünü azaltır ve değişken hale getirir. Böylece istikrarlı ve düzenli bir yatırım fonksiyonundan bahsetmek güçleşir (Crotty, 1980: 23).

Keynes yatırımların efektif talep ve üretim üzerindeki etkisini vurgularken, Post Keynesgil okulun kurucularından bir diğeri olan Kalecki de kar ve konjonktürel dalgalanmaları doğurmada kapitalist tüketim, hkmet harcaması ve ticaret fazlalığıyla birlikte yatırımların önemine dikkat çeker. Kalecki'ye göre yatırım harcamalarındaki değişime bağlı olarak kapitalistlerin karlarında meydana gelen artış veya azalışlar, üretimde benzer yönde hareketlere yol açar. Karlardaki

bir artış beraberinde üretim artışını da getirir, çünkü üretim kapitalistlerin karları ve işçilerin tüketimleri toplamına eşittir.

Post Keynesgil iktisatçılar da ekonomik büyüme ve gelir dağılımının temel belirleyicisi olarak Neo Klasik teorideki gibi nispi fiyatları değil, yatırımları görürler. Dolayısıyla toplam talepteki değişikliklerin temel nedeni nispi fiyat değişiklikleri değil, yatırım düzeyindeki değişikliklerdir. Paralı bir ekonomide önceden yapılmış sözleşmelerin varlığı, belirsizlik ortamı ve bu ortamda beklentilerde meydana gelecek yanımlar yatırımların yetersiz düzeyde kalmasının, değişken olmasının temel nedeni olarak görülür.

3.4.Paranın ve Sözleşmelerin Önemini

Neo Klasik teoride para reel gelir ve istihdamı etkilemeyen nötr bir değişkendir ve sağlam bir para teorisi mevcut değildir. Keynes ise bugün ve gelecek arasında bağlantı sağlayan bir varlık olarak paranın önemini vurgular. Post Keynesgiller de ekonomide paranın, parasal sözleşmelerin önemine dikkat ekerler. Ekonomik analizlerini modern paralı ekonomilerin zaman içinde kaynakların tam istihdama yönelmesini garanti edecek otomatik bir mekanizmadan mahrum olduğu önermesine dayandırırılar (Davidson, 1991: 55).

Post Keynesgil teoride girişimciler üretimi arttırmının karlı olacağını düşünürlerse, geleceğin belirsizliğinden kaynaklanan riskleri önlemek amacıyla ilave hammadde satın alımı ve emek temini için yeni sözleşmeler imzalamak isterler. Sözleşmeye dayalı sorumluluklardaki artış, girişimcilerin artan üretim taahhütlerini yerine getirmeleri için ilave likiditeyi elde etmelerini gerektirir. Bankacılık sisteminin para üretme yeteneği, girişimcilere artan üretimi finanse etme imkanı sağlar. Bankacılık sisteminin bu görevi yerine getirdiği bir ortamda girişimciler için tek sorun, beklenen karlılığın gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini izlemek olur. Gelecek yaşanan an olduğunda kar beklentileri gerçekleşmiş olursa, girişimciler banka kredilerini karşılayacak satış gelirine sahip olurlar ve yeni üretim artışlarını başlatmak için yeni kredi temininde zorlanmazlar. Böylece paranın nötr olmadığı paralı bir üretim ekonomisinde bankacılık sistemi temel genişletici veya daraltıcı unsur olabilir.

3.5.Para Arzının Endojenliği

Post Keynesgiller para arzının endojen bir değişken olduğunu kabul ederler ve tüketim birimlerine nakit akımı ve arzuladıkları planlı (discretionary) harcama seviyesi arasındaki açığı kapatma imkanı veren kredi parası üzerinde yoğunlaşırlar (Lavoie, 1984: 788). Dinamik, paralı bir üretim ekonomisinde üretim, bankacılık sistemi tarafından yaratılan kredi kaynaklarına ulaşmayı gerektirir. Bu açıdan para, kredi talebine karşılık olarak bankacılık sistemi tarafından yaratılan kredinin bir sonucudur. Bankacılık sektörünün para yaratmadaki önemi, kredinin elde edilebilirliği ve fiyatını belirlemedeki rolünden kaynaklanmaktadır. Post Keynesgil analizde paranın bu yönüyle ele alınması Kalecki'nin görüşlerinin izlerini taşır. Nitekim gerek Kalecki'ye, gerekse Post Keynesgillere göre para kredi yönlendirmelidir (credit driven) (Kalecki, 1971: 3).

Philip Arestis İngiltere'nin 1964-1985 dönemine ait verilerini kullanarak kurduğu modelde para arzının para otoritelerinin direkt kontrolü altında olmayan, özel ekonomik birimlerin davranışlarındaki değişikliklere cevap veren endojen bir değişken olduğunu göstermektedir (Arestis 1987/1988: 250-269).

3.6.Ekonomik ve Politik Kurumların Önemi

Neo Klasik teoride ekonomik kararlar bireysel düzeyde alınır ve karar alma birimlerinin tek tek fayda ve kar maksimizasyonunu sağlamaları sonucu toplumsal refah maksimizasyonu sağlanır. Gerçekçi varsayımlara dayanma iddiasında olan Post Keynesgillere göre, ekonomide varolan kurumlar karar alma birimlerinin karar sürecinde son derece etkilidir ve kararlar çoğunlukla bireysel düzeyde değil, kurumlar düzeyinde verilir (Crotty, 1980: 21). Ekonomik kararları etkileyen en önemli kurumlar büyük firmalar, işçi ve işveren sendikaları, uluslararası kurumlar ve devlettir.

3.7.Gelir Dağılımına Verilen Önem

Post Keynesgiller yatırımları ve dolayısıyla gelir dağılımını ekonomik faaliyetlerin, özellikle büyümenin temel belirleyicisi olarak görürler. Milli gelir işçiler ve girişimciler arasında bölüşülmekte, girişimciler yatırımlarını kar gelirlerine bağlı olarak yapmaktadırlar (Eicher&Kregel, 1975: 1301). Milli gelirin her iki grup arasındaki bölüşümünün değişmesi yatırımları ve buna bağlı olarak büyüme hızını etkiler.

Gelir dağılımını milli gelir yanında enflasyonu da etkiler. Post Keynesgil teoride sınıflar arasındaki bölüşüm mücadelesi enflasyonu tetikleyen temel unsurlardan biridir (Yellen, 1980: 18).

3.8.Tarihsel Zaman Kavramı

Post Keynesgil görüşte ekonomik olaylar mantıksal zaman içinde değil, gerçek tarihi zaman süreci içinde gerçekleşir (Tarshis, 1980: 10). Aslında bir zamansızlık olan mantıksal zamanda ekonomi sürekli dengededir ve bir şok halinde bozulan dengenin sonraki dönemde yeniden oluşacağı varsayılır. Oysa iktisadi analizler değiştirilemeyen geçmiş, bilinmeyen gelecek dikkate alınarak tarihsel zaman içinde yapılırsa dengeye ulaşmak çok güçtür. Çünkü gerçek zaman boyutunda şoklar yaşanabilmekte ve bu şoklar ekonominin gidişatını etkileyebilmektedir. Ekonomi dengeye yönelmekle birlikte sürekli bir dengesizlik içindedir.

4.POLİTİKA TAVSİYESİ

Para ve maliye politikalarının etkinliği konusunda farklı görüşlere sahip olsalar da bütün Post Keynesgiller gerek kısa, gerekse uzun dönemde devletin ekonomiye müdahalesini gerekli görürler.

Nicholas Kaldor ve Basil Moore para politikasının tek başına işsizliği azaltmanın etkin bir yolu olduğuna inanmazlar. Hyman Minsky ve Paul Davidson ise işsizliğin para politikası yoluyla azaltılabileceğine inanırlar (Davidson, 1978: 244-245). Para politikasının başarısı güvenilirliğine ve politika yapıcıların

itibarına bağlıdır. Uygulanabilir ve güvenilir para politikası; amaçlara uygun olarak kullanılan, finansal piyasalara ve girişimcilere eylemlerini para otoritelerinin istediği yönde canlandırma imkanı tanıyacak açık sinyaller veren politikadır (Sicsu, 2001: 686).

Post Keynesgiller maliye politikasının gelir bölüşümünü etkileme ve gelir dağılımı farklarını azaltma açısından etkin bir politika olduğuna inanmakla beraber, geleneksel para ve maliye politikalarının tek başına ekonomiyi tam istihdama ulaştırmayacağını veya tam istihdamın sürdürülmesinde yeterli olamayacağını dşnrlr. nkn bu politikalar önceden kararlaştırılmış (discreditationary) harcamaları, özellikle de yatırım harcamalarını tam istihdama ulaşmaya yetecek seviyede canlandıramaz. Ayrıca geleneksel politikalar enflasyonu kontrol altında tutma konusunda da yetersizdirler. nkn enflasyon sadece mallara olan aşırı talepten kaynaklanmaz, işçi ve sermaye sahibi kesimler arasındaki gelir bölüşümü mücadelesi de enflasyonu körükler. Bu yüzden geleneksel politikalar yanında gelirler politikası da önerilir.

5.SONUÇ

Her zaman, her yerde geçerli olan, değişmez kanun ve kuralların varlığına inanmayan Post Keynesgiller, iktisadi analizlerini gerçekçi varsayımlara dayandırma çabası içindedirler. Rasyonel beklentiler varsayımını tümüyle redederek hesaplanabilir risk yerine belirsizliği vurgularlar ve geleceğin insanların kararları doğrultusunda şekilleneceğini savunurlar. Onlara göre geçmişin değiştirilemez ve geleceğin bilinemez olduğu ergodic bir dünyada iktisadi analizler mantıksal zaman değil, gerçek tarihsel zaman göz önüne alınarak gerçekleştirildiğinde uzun dönemde dahi tam istihdamı garanti eden otomatik bir mekanizmadan bahsedilemez, piyasa ekonomisi bütün iktisadi sorunları kendiliğinden zemez. Uzun dönemde dahi istikrarsızlıkları önlemek üzere devletin ekonomiye mdahalesi gereklidir.

KAYNAKA

Arestis, Philip (Winter 1987/1988), *'The Credit Segment of a UK Post Keynesian Model'*, Journal of Post Keynesian Economics, 10(2).

Crotty, J. R.(1980), *'Post Keynesian Economic Theory: An Overview and Evaluation'*, American Economic Review, 70.

Davidson, Paul (1991), *'The Role of Contracts and Money in Theory and the Real World'*. Paul Davidson, Controversies in Post Keynesian Economics, Edward Elgar Publishing.

Davidson, Paul (1978), *Money and Real World*, London:Macmillan.

Eicher, A. S., Kregel, J. A. (1975), *'An Essay on Post Keynesian Theory: A New Paradigm in Economics'*, Journal of Economic Literature, 13.

Gram, H. & Walsh, V. (1983), *'Joan Robinson's Economics in Retrospect'*, Journal of Economic Literature, 21.

- Harcourt, G. C. (1988), *Post Keynesian Economics*, Macmillan Press.
- Hicks, J. R.(1980), '*ISLM-An Explanations*', Journal of Post Keynesian Economics.
- Kalecki, M. (1971), *Selected Essays on the Dynamics of the Capitalist Economy*, Cambridge University Pres.
- Lavoie, M. (1984), '*The Endogenous Flow of Credit and Post Keynesian Theory of Money*', Journal of Economics Issues.
- Robinson Joan,(1962) '*Review of H. G. Johnson, Money, Trade and Economic Growth*', Economic Journal.
- Robinson, Joan (1973), '*What Has Become of the Keynesian Revolution ?*'. Joan Robinson, After Keynes, New York.
- Robinson, Joan (1980), *Collected Economic Papers*, Boston:MIT Press.
- Sicsu, Joao (2001), '*Credible Monetary Policy: A Post Keynesian Approach*', Journal of Post Keynesian Economics, 23(4).
- Snowdon, Brian & Vane, Howard & Wynarczyk, Peter (1996), *A Modern Guide to Macroeconomics*, Cheltenham:Edward Elgar Publishing.
- Tarshis, L. (1980), '*Post Keynesian Economics: A Promise That Bounced*', American Economic Review, 70(2).
- Tobin, James (1974), *Milton Friedman's Monetary Framework: A Debate With His Critics*, Chicago University Press.
- Turner, Marjorie S.(1989), *Joan Robinson and the Americans*, New York:M. E. Sharpe Press.
- Williams, Edward E. & Findlay M. Chapman (1986), '*Risk and the Role of Failed Expectations in an Uncertain World*', Journal of Post Keynesian Economics, 9(1).
- Yellen, J. L (1980), '*On Keynesian Economics and The Economics of Post Keynesians*', American Economic Review, 70(2).